

Περίληψη γραπτού Λόγου

Τι είναι η περίληψη;

Είναι η *συνοπτική* και περιεκτική απόδοση, σε συνεχή λόγο, ενός κειμένου. Είναι ένα νέο κείμενο, που, χωρίς να προδίδει το αρχικό, περιλαμβάνει τα σημαντικότερα σημεία του, κατάλληλα συνδεδεμένα.

Η έκταση της περίληψης

Συνήθως είναι το 1/3 του αρχικού κειμένου. Συνήθως, ο αριθμός των λέξεων καθορίζεται. Δεν πρέπει να υπερβαίνουμε το όριο πάνω από 15-20 λέξεις.

- I. **Η εκτενής περίληψη** βασίζεται:
 - a. Στο θεματικό κέντρο του κειμένου.
 - b. Στους πλαγιότιτλους των παραγράφων.
 - c. Στις σημαντικές λεπτομέρειες της κάθε παραγράφου.
- II. **Η συνοπτική περίληψη** βασίζεται:
 - a. Στο θεματικό κέντρο του κειμένου.
 - b. Στους πλαγιότιτλους των παραγράφων.
- III. **Συνοπτική απόδοση μέρους ή ολόκληρου κειμένου:**
 - a. Πύκνωση κειμένου
 - b. με ευσύννοπτο και εύστοχο τρόπο

Πορεία σύνθεσης μιας περίληψης:

1) Διαβάζουμε προσεκτικά το κείμενο που μας δόθηκε και προσπαθούμε να συλλάβουμε **το θεματικό/νοηματικό του κέντρο**. Στην προσπάθεια εντοπισμού του θεματικού κέντρου του κειμένου, θα μας βοηθήσει και ο τίτλος του, αν υπάρχει. Στη συνέχεια εντοπίζουμε και τη θέση του συγγραφέα και την καταγράφουμε. (Συχνά θέμα και θέση δεν ταυτίζονται).

2) Εργαζόμαστε ανά παράγραφο εντοπίζοντας τα μέρη της (**θεματική περίοδος, λεπτομέρειες, πρόταση - κατακλείδα**) και υπογραμμίζουμε τις **λέξεις - κλειδιά ή τις φράσεις-κλειδιά**. Οι λέξεις (ή φράσεις κατά περίπτωση) αυτές αποδίδουν τα βασικά στοιχεία –θέσεις, απόψεις, σκέψεις κ.ά. – του συγγραφέα.

Ένας τρόπος για να καταλάβουμε ότι έχουμε υπογραμμίσει τις σωστές λέξεις -κλειδιά, είναι να τις διαβάσουμε τη μια μετά την άλλη, μετά την υπογράμμισή τους, απομονωμένες δηλαδή από το υπόλοιπο γλωσσικό περιβάλλον της παραγράφου. Αν αποδίδουν το βασικό νόημα της παραγράφου, τότε οι επιλογές μας είναι σωστές ή τουλάχιστον ικανοποιητικές. Η επιλογή τους επίσης, είναι αυστηρή και θα πρέπει να αποφεύγεται η κατά...βούληση υπογράμμιση. Ανάλογα πάντως με το κείμενο και με οδηγό τη συλλογιστική πορεία του συγγραφέα, μπορούμε να τις εντοπίσουμε υποβάλλοντας σύντομα ερωτήματα του τύπου: **ποιος, πού, πότε, τί, πώς, γιατί, με ποιο σκοπό, με ποιο αποτέλεσμα, με ποια προϋπόθεση** κ.ο.κ.

3) Στη συνέχεια, «**κρατάμε**» **σημειώσεις**» από κάθε παράγραφο ή νοηματική ενότητα χωριστά, χρησιμοποιώντας τις λέξεις - κλειδιά ως οδηγό ή καταγράφουμε τον **πλαγιότιτλο της παραγράφου** ή της θεματικής ενότητας.

Οι σημειώσεις αυτές θα αποτελέσουν το βασικό υλικό της περίληψής μας, σε συνδυασμό βέβαια και με το θεματικό κέντρο που ήδη έχουμε εντοπίσει και καταγράψει.

4) **Συνθέτουμε και γράφουμε την περίληψη με δικά μας λόγια**, χρησιμοποιώντας το θεματικό κέντρο, τις λέξεις -κλειδιά, τις σημειώσεις που κρατήσαμε από κάθε παράγραφο ή θεματική ενότητα ή τους πλαγιότιτλους που έχουμε καταγράψει. Η σύνδεση αυτών των

συστατικών μερών γίνεται με τη **χρήση διαρθρωτικών λέξεων**, που στοχεύουν στο δέσιμο των μερών της περίληψης μεταξύ τους.

5) Η περίληψη γράφεται στο πλαίσιο μιας εκτενούς παραγράφου και για το λόγο αυτό έχει τη δομή μιας κανονικής παραγράφου. Η θεματική περίοδος αντιστοιχεί στο θεματικό/νοηματικό κέντρο της περίληψης, οι λεπτομέρειες αντιστοιχούν στις σημειώσεις ή τους πλαγιότιτλους και η πρόταση-κατακλείδα αντιστοιχεί στο συμπέρασμα που ενδεχομένως καταλήγει ο συγγραφέας του κειμένου που δόθηκε για περίληψη.

Γενικές οδηγίες

1) Αποφεύγουμε την υπερβολική αφαίρεση και γενίκευση δίνοντας τα επιχειρήματα και τις σκέψεις του συγγραφέα σε σωστή αναλογία.

2) Δεν προσπαθούμε να μιμηθούμε το ύφος του κειμένου και αποφεύγουμε να χρησιμοποιήσουμε αυτούσιες τις λέξεις/ φράσεις του κειμένου, παρά μόνο αν είναι εντελώς απαραίτητο. Σε αυτή την περίπτωση χρησιμοποιούμε **εισαγωγικά**.

3) Δεν σχολιάζουμε τις απόψεις του συγγραφέα, ούτε επιδοκιμάζουμε ή αποδοκιμάζουμε τις θέσεις του. Παρακολουθούμε και καταγράφουμε τη συλλογιστική του πορεία με -όσο το δυνατόν- αντικειμενικό τρόπο.

4) Παραλείπουμε τις επεξηγήσεις, όπου είναι δυνατό, τα παραδείγματα, τις καλολογικές εκφράσεις, τα σχήματα λόγου. Σε τυχόν ερευνητικά στοιχεία παρουσιάζω το συμπέρασμά τους, σε θέσεις ειδικών αποδίδω μία σύννομή τους, αν φυσικά χρειάζονται.

5) Μετατρέπουμε τις μεταφορές σε κυριολεξίες ή απλά τις παραλείπουμε.

6) Επιλέγουμε από την αρχή τη **σύνταξη (ενεργητική ή παθητική)** που θα χρησιμοποιήσουμε και τη διατηρούμε ως το τέλος της περίληψης.

7) Χρησιμοποιούμε κατά κανόνα το **τρίτο πρόσωπο**.

8) Καταγράφουμε τα **βασικά σημεία του κειμένου** και **δεν τα σχολιάζουμε** γιατί δεν κάνουμε διασκευή.

9) Σε περίπτωση που η έκταση της περίληψης είναι αρκετά μεγάλη, μπορούμε να εφαρμόσουμε και **τεχνικές πύκνωσης**.

10) Αποφεύγουμε ρήματα με αρνητική διατύπωση, προτιμούμε την καταφατική διατύπωση.

11) Αντικαθιστούμε τυχόν ερωτηματικές προτάσεις με προτάσεις κρίσεως.

Επιδιώκουμε:

1. Την αντικειμενική και σωστή απόδοση του **περιεχομένου** με διάφορες τεχνικές πύκνωσης (γενίκευση, αναδιατύπωση, υπερώνυμα κτλ.).

2. Τη χρήση ουδέτερου πληροφοριακού **ύφους**.

3. Τη σωστή **δομή**: ενότητα λόγου, αλληλουχία νοημάτων, συνοχή κειμένου.

4. Την επιλογή της καταλληλότερης σύνταξης, ενεργητικής ή παθητικής.

Χρήσιμο λεξιλόγιο:

Ο συγγραφέας

Λέει, αναφέρει, δηλώνει, εκθέτει, γνωστοποιεί, πραγματεύεται, μνημονεύει, υποστηρίζει, ισχυρίζεται, διατείνεται, φανερώνει, δείχνει, αποδεικνύει, εννοεί, παρουσιάζει, αναπτύσσει, αναλύει εκφράζει, διατυπώνει τη γνώμη, προτείνει, εισηγείται, επισημαίνει, υπογραμμίζει

Αφηγείται, εξιστορεί, πληροφορεί, ανακοινώνει, κοινοποιεί, ενημερώνει, παρατηρεί, διαπιστώνει, αποκαλύπτει, φανερώνει, εξηγεί, επεξηγεί, ερμηνεύει, κατατοπίζει, διασαφηνίζει, διευκρινίζει, διαφωτίζει, αποσαφηνίζει, προσανατολίζει, σχολιάζει, ερμηνεύει, συζητά, προσδιορίζει, συγκρίνει, αντιθέτει, αντιπαραβάλλει, διαβεβαιώνει, αποφαίνεται

=/ αποσιωπώ, παρασιωπώ, αποκρύπτω, καλύπτω, επικαλύπτω, συγκαλύπτω, παραπλανώ, παρερμηνεύω, προσπερνά, θίγει πλαγίως, επιφανειακά, διορθώνει, ανασκευάζει, αναιρεί

Επικαλούμενος, στηριζόμενος, λαμβάνοντας υπόψη, βασιζόμενος, στηρίζει τις απόψεις του, προβάλλει ως επιχείρημα, θέτει προς προβληματισμό